

Tekst en beeld: Koen Mortelmans

Hof ter Schelde kiest voor kleur

De nieuwbouw van Hof ter Schelde is een aanwinst voor het straatbeeld van de Antwerpse wijk Linkeroever. Dit straatbeeld zal in de nabije toekomst nog aantrekkelijker worden, omdat het oude gebouw – een grauwgrijze betonnen hoogbouw uit de jaren zeventig, tegen de vlakke gaat.

Toen het oude gebouw werd opgetrokken, paste het wel in het straatbeeld. Linkeroever werd toen nog volledig gedomineerd door hoge woontorens, in de geest van Le Corbusier. Maar bij de verdere uitbreiding van het woongebied achter Hof ter Schelde kreeg laagbouw de voorkeur, in de vorm van vooral vrijstaande woningen in tuinvijken. "Met onze nieuwbouw willen we de overgang vormen tussen de hoogbouw en de tuinvijken", legt Hof ter Schelde-directeur Koen Aerts uit. "Daarom beperkten we het aantal verdiepingen en kozen we voor een elegante gevelafwerking in baksteen. In plaats van een volledig gesloten, compact volume, opteerden we voor een H-vormig hoofdgebouw en twee andere volumes, verspreid over de campus. Zo konden we twee binnentuinen tot stand brengen en ook het buitengebied in zones verdelen."

De open vorm maakte het mogelijk gemeenschappelijke ruimten onder te brengen met voldoende daglichtinval en aangename zichten. "Dit past in onze visie om de bewoners uit de beslotenheid van hun kamers te halen. We merken dat ze graag het licht opzoeken." De naamkeuze van de binnenruimten versterkt het aspect van open(bare) ruimte. "Voor onze afdelingen gebruiken we de namen van de Antwerpse deelgemeenten", licht directeur algemene diensten Johan D'Eer van eigenaar MKL toe. "En ons restaurant-cafeteria is de Grote Markt. Op diverse plaatsen hebben we hoge panelen aangebracht met uitvergroete foto's van hoe die plaatsen er vroeger uitzagen. Op elk paneel lieten we een QR-code aanbrengen. Scan je die in met je smartphone, dan surf je onmiddellijk naar het actuele straatbeeld."

Geen beperkingen

De H-vorm en de asymmetrische delen van de andere gebouwen leggen geen beperkingen op aan het toekomstige gebruik ervan, onderstreept projectarchitect Walter Van Oerle (SVR-Architects). "Alle binnenwanden kunnen probleemloos worden

gedemonteerd. Alleen de lift- en trapkernen zijn onverplaatsbaar. Verder hebben we de breedte van de beuken zo gekozen dat de ruimte ertussen ook geschikt is voor klinische toepassingen."

De buitengevels zijn opgetrokken uit een mix van roze tot bijna zwarte handvormbakstenen. "Eigenlijk gaat het om een mix van twee standaardmixen", preciseert Van Oerle. "Om de combinatie te kiezen, hebben we diverse bestaande gebouwen in het Waasland bekeken en hebben we meerdere bezoeken gebracht aan Limburgse baksteenfabrikanten. De belangrijkste baksteenfabrikanten bieden al standaardmixen aan, omdat de trend om diverse tinten te combineren toeneemt. De twee standaardmixen die we kozen kwamen afzonderlijk op de bouwplaats aan. Bij de eerste metselvolumes moesten we er scherp op toezien dat de metselaars effectief telkens stenen uit twee pakketten mengden." Het metselwerk is halfsteens aangebracht. "Een wildverband zou het werk extra ingewikkeld maken. We lieten wel metselen met dunbedmortel", legt architect Philippe Van Goethem (SVR-Architects) uit. "Bij verlijming zou het gevelvlak visueel te massief lijken en met traditionele mortel zou het voegwerk te sterk de kleur van de gevels bepalen."

Regenwaterinfiltratie

De bodem van Linkeroever bestaat overwegend uit opgespoten zandgronden. "Dit maakte het erg

Geschiedenis en toekomst

De geschiedenis van zorgorganisatie MKL gaat terug tot 1821, met een rusthuis in de oude stadskern. Op vraag van de overheid werden de plannen voor een nieuw rusthuis op Linkeroever in 1973 omgevormd tot die voor een revalidatiecentrum.

Het nieuwe rusthuis kwam er ook, maar pas in 1988. In 2011 verhuisde het revalidatieziekenhuis naar Edegem. Sindsdien wordt de vestiging op Linkeroever omgeturnd tot een zorgcampus, die naast een woonzorgcentrum ook huisvesting voor een specifieke groep mindervaliden bundelt, evenals onder meer een huisartsenpraktijk en een polikliniek van Gasthuiszusters Antwerpen. "Op termijn willen we ook assistentiewoningen bouwen", zegt directeur Aerts. "Een enquête leerde ons dat hiervoor in de buurt nog vraag is. In dat gebouw willen we dan ook andere lokale noden invullen. Een mogelijkheid is een buurtwinkel op de begane grond."

De baksteengevels hebben samen een oppervlakte van circa 13.000 m².

V.l.n.r. Philippe Van Goethem, Koen Aerts, Johan D'Eer en Walter Van Oerle.

Het oude gebouw uit het begin van de jaren zeventig wordt na de zomer van 2017 gesloopt.

Fotowanden met zichten op oud-Antwerpen.

gemakkelijk om er een ondergronds regenwaterinfiltratiesysteem met kunststofkratten aan te leggen, met een capaciteit van zowat 370.000 liter", vertelt D'Eer. "Dankzij het krattensysteem hebben we geen groendaken nodig voor waterbuffering." Hof ter Schelde gebruikt het gerecupereerde regenwater onder meer om er de toiletten mee te spoelen. "Met water dat in een groendak werd gebufferd, zou dit problematisch zijn", aldus Van Goethem.

Logistiek

De interne parkeergelegenheid omvat een aantal plaatsen voor mindervaliden op maaiveldniveau en tachtig plaatsen ondergronds. "Boven is er een harde scheiding tussen de diverse verkeersmodi", aldus Aerts. "Wagens zijn alleen op het noordelijke deel van de campus toegelaten. Het logistieke verkeer verloopt langs het ondergrondse niveau, dat alle gebouwen met elkaar verbindt. Het aantal parkeerplaatsen op de campus achten we ruim voldoende, want door de specifieke ruimtelijke inrichting van Linkeroever is er altijd plaats zat op de parkeerstroken langs de straat." ●

FEITEN EN CIJFERS

OPDRACHTGEVER

Maatschappij voor Kristelijke Liefdadigheid (MKL), Antwerpen

ONTWERP

SVR-Architects, Antwerpen

HOOFDAANNEMER

Artes Roegiers, Kruike

WOONZORGCENTRUM

145 kamers voor permanent verblijf, 10 voor kortverblijf, dagopvang voor 15 personen
Flexibel Aanbodcentrum voor meerderjarigen met niet aangeboren hersenletsel of MS, 20 kamers

POLIKLINIEK

11 specialismen
Ambulancedienst, bloedafname, wondzorg, diabeteseducatie, huisartsenpraktijk

CAFETARIA

150 plaatsen

ONDERGRONDSE PARKING

80 plaatsen